

„Kapitalizmus je o dobrodruhoch, ktorí sa popália na svojich chybách, nie o ľuďoch, ktorí svojimi chybami popália ostatných.“

Nassim Nicholas Taleb

Obsah

Argumenty vyberačov daní
str. 1

Fiškálna únia je sobáš z donútenia
str. 2

O Bitcoine
str. 3

Tak chránime klímu, či nechránime?
str. 3

Kažimírova krištáľová guľa
str. 4

Odvodovým úverom k svetlým zajtrajškom
str. 4

Pre vaše dobro
str. 5

Nový jadrový zdroj: Odpoveď JESS
str. 6

Když je růst ilegální
str. 7

Triedny nepriateľ
str. 8

Prvé kolo boja o pôdu skončilo prehrou
str. 8

Nová publikácia - Atómová hrozba
str. 12

Editorial

Richard Ďurana

Odhliadnuc od Vianoc platí, že december je tradične najšialenejší mesiac v roku. Veľa sa toho udialo na slovenskej scéne a tiež u nás v INESS.

Vaše peňaženky sú opäť v ohrození. Možno ste ani nezachytili diskusie okolo výstavby novej jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach, ktorú by podľa všetkého rád staval ruský Rosatom za podmienky, že mu vláda zagarantuje dostatočne vysoké výkupné ceny elektriny. Je zarážajúce, že pri jednej z najväčších investícií v histórii Slovenska je vo verejnom diskurze také ticho. Ba čo viac v situácii, ktorá môže poriadne prevetrať účty za elektrinu bežných rodín. Preto sme všetky naše argumenty proti tomuto kroku zosumarizovali v komplexnej štúdii **Atómová hrozba**, ktorá je tiež analýzou vývoja produkcie elektrickej energie a „potreby“ podpory nových mega zdrojov.

Zásadné zmeny sa chystajú aj v prípade vašich dôchodkových úspor. Podmienky, za ktorých ste vstupovali do druhého piliera budú významne obmedzené. **Sú úspory naše vlastníctvo alebo nie?** Pýtali sme sa aj v hromadnej pripomienke proti ministerskému návrhu a na rozporových konaniach na ministerstve. V tomto čísle sa tejto téme venujeme vo viacerých článkoch.

Ďalšou veľkou témou týchto dní je zavádzanie **po- kuty za podnikanie** (v legislatíve nesie cnotný názov daňová licencia). O tom, že úlohou ministerstva financií nie je čistiť trh od stratových firiem, ale nastavovať jasné a predvídateľné pravidlá na ich fungovanie, píšeme v článku *Argumenty vyberačov daní*. K pokute za podnikanie sme spolu s ďalšími organizáciami zorganizovali tiež výzvu na vetova-

nie predloženého zákona. Daňové licencie neboli obsiahnuté vo vládnom návrhu zákona a boli doň doplnené až pozmeňujúcim návrhom v druhom čítaní a verejnosť nemala žiadnu možnosť vyjadriť sa k tomuto zámeru v riadnom pripomienkovom konaní.

Pozornosti vlády neunikol ani váš pozemok. Ak vlastníte poľnohospodársku pôdu, nebudete ju už môcť predať podľa vlastnej vôle tomu, kto vám za ňu ponúkne najviac. Novela zákona o nadobúdaní poľnohospodárskej pôdy totiž bude majiteľov pôdy nútiť predávať pôdu len miestnym družstvám a farmám a za úradne stanovenú cenu. Podľa ministerstva si vlastné cudzincom nedáme. Aj tejto téme sa venujeme hlbšie v tomto čísle *Market Finesse*.

Za dverami sú Vianoce. To je čas, kedy sa v mnohých z nás vzdáva naše racionálne „ja“ dominantnej úlohy v prospech nášho emotívneho „ja“. A nejako to prišlo aj na nás v INESS. A prvýkrát tento rok našim priaznivcom, partnerom a donorm neposielame tlačene ani obrázkové PF. Namiesto toho sme natočili **super akčné PF 2014 video so zásahovou jednotkou INESS v boji proti vyšším daniam**, ktoré si môžete [pozrieť tu](#) (nájdete ho aj na našej stránke a na Facebooku).

Prajeme vám príjemné Vianoce prežité v kruhu vašich najbližších čo najďalej od dosahu večné sľubujúcich politikov.

Richard Ďurana

Argumenty vyberačov daní

Radovan Ďurana

Úlohou ministerstva financií nie je čistiť trh od stratových firiem, ale nastavovať jasné a predvídateľné pravidlá na ich fungovanie.

Ako súvisia daňové licencie s investičnými stimulmi? Prekvapujúco veľmi. Nová vláda Roberta Fica si obľúbila poskytovanie investičných stimulov. Kritikom tohto štátom organizovaného prerozdelenia odkazuje, že tento druh štátnej pomoci je výhodný a ku každému takémuto návrhu prikladá správu s prepočítanými „výnosmi“ štátu spočítanými hlavne v zaplatených odvodoch zamestnan-

cov.

Uprednostnené firmy obyčajne dostávajú daňové prázdniny, prípadne dotáciu na vzdelávanie zamestnancov. Všimli ste si to spojenie? Daňové prázdniny dostávajú firmy preto, že ich zamestnanci zaplatia na odvodoch viac, ako je poskytnuté zvýhodnenie.

Dvojaký meter

Nie že by sme na tomto mieste chceli obhajovať túto logiku, pretože ani táto primitívna kalkúla nie je dôvodom nato, aby ostatné firmy plati-

li vyššie dane. Chceme týmto poukázať na dvojaký meter, ktorý používa ministerstvo financií. Pri stimuloch je podstatné, koľko je zaplatených odvodov. Ale keď ide o daňové licencie, tak už je to irelevantné.

Zrazu odvody a dane zamestnancov firiem, ktoré neplatia daň, v štátnej pokladnici nekončia a do kalkulácie nevstupujú. A tak ministerstvo financií tvrdí, že firma, ktorá podniká, musí platiť dane, nemôže byť predsa neprestajne v strate alebo na nule. Áno, aj stratová firma platí množstvo daní a na to sa často zabúda. Pomôžeme ministerstvu bojovať proti zlej pamäti a zopár platených daní vymenujeme. Daň z nehnuteľností, daň z motorových vozidiel, spotrebné dane, z vlastných zdrojov financované povinnosti voči nespočetným úradom, napríklad vo forme posielania výkazov štatistikom.

Za každou firmou stoja konkrétni ľudia

Právnické osoby sú pritom len fikciou, za každou firmou existujú konkrétne fyzické

osoby, ktoré zo svojich príjmov platia DPH, spotrebné dane, a teraz aj zdravotné odvody z dividend. Samotná daň z príjmu právnických osôb predstavuje 10 percent daňových príjmov štátu, a aj pre firmy (fyzické osoby) v konečnom dôsledku tú menšiu časť daňovej záťaže.

Obľúbeným argumentom obhajcov takzvaných daňových licencií je aj argument moralistický o spotrebovávaní verejných služieb. Nuž, netreba zabúdať, že aj keby firmami a ich zamestnancami zaplatené dane boli nižšie ako spotrebované verejné služby (keby sa dali oceniť), neznamená to, že rozdiel majú vyrovnávať.

Firmy produkujú hodnotu a okrem zamestnancov odmeňujú aj spotrebiteľov svojou produkciou. Dobrovoľná výmena tovarov a služieb, na rozdiel od verejných služieb, vždy znamená zvýšenie blahobytu zúčastnených.

Daňové licencie nie sú ničím iným ako pokutou za podnikanie, trestom za ekonomickú

aktivitu. Kto to kedy počul, aby úlohou ministerstva financií bolo čistiť trh od stratových firiem. Trh nech ministerstvo nechá na pokoji, nevie o ňom v podstate nič a v zákonoch má napísané iné úlohy. Má nastavovať stabilné a predvídateľné pravidlá, a nie posilať nečakané pokuty, ako sa to, bohužiaľ, stalo zvykom.

Nesystémové opatrenia

Aj toto opatrenie totiž spadá presne do balíčka nesystémových opatrení, kam patria ad hoc vymýšľané poplatky za spotrebu elektriny, špeciálne dane regulovaných subjektov, zálohy za DPH, osobitné odvody bánk a na čakačke je daň z luxusu. Tie sú príkladom toho, že štát nevie regulovať, kontrolovať, stanovovať jednoznačné pravidlá. Jedinou motiváciou nových daní a poplatkov je snaha naplniť štátnu kasu. A firmy ako odplatu získajú „dobrý“ pocit, že formou týchto pokút prispievajú na „kvalitné“ verejné služby.

Sme, 1.12.2013

Fiškálna únia je sobáš z donútenia

Martin Vlachynský

Zatiaľ je totiž len polovičná. Existujú transfery zdrojov z jednej skupiny štátov k druhej skupine štátov. No tieto transfery nie sú financované daňami, ale dlhom – eurodlhopismi, ktoré majú podobu dlhopisov Európskeho stabilizačného mechanizmu. Ako sa však vraví, dnešný dlh sú zajtrašie dane a fiškálny kruh sa uzavrie.

Eurozóna podľa pôvodných plánov nikdy nemala – ba dokonca nesmela – byť fiškálnou úniou. Celý tento proces sa podobá niečomu, čo Američania volajú „shotgun wedding“, teda sobáš z donútenia. Nikto sa akosi necíti pripravený, ale čosi sa medzi partnermi stalo a panuje názor, že vrátiť sa už nedá a čo sa má stať, nech sa teda stane.

Spoločné ručenie za dlhy a zdieľanie príjmov a výdavkov má v sebe mnoho rizík. Morálny hazard toho, že každá krajina sa bude snažiť byť príjemcom a nie darcom. Daňovú harmonizáciu, ktorá zabije možnosť krajín konkurovať nižšími daňami.

Pritom práve vďaka tejto možnosti sa krajinám ako Slovensko či Estónsko podarilo vyhrabať sa z post-socialistického ekonomického marazmu. A problémom budú, samozrejme, narastajúce nacionalistické trenie medzi príjemcami transferov a ich platcami.

Celý plán fiškálnej únie stojí na fatálnej chybnom predpoklade, že tentoraz sa nám už konečne raz podarí vytvoriť kredibilné a vymożiteľné pravidlá, ktoré udržia fiškálnu úniu zdravú.

Avšak páchatel' nikdy nebude sám sebe sudcom a katom, vlády nikdy na seba neuvalia trest za porušovanie pravidiel. Máme s tým

už dve dekády skúseností.

Existuje jediný nezávislý arbiter, ktorý má moc potrestať politikov za porušovanie pravidiel. Tým arbitrom je trh, vyjadrený rozhodnutiami investorov veriť či neveriť politikom. Síce pokrivený nezdravým vzťahom bánk a politikov, ale stále ten najlepší, aký máme. Vznikom fiškálnej únie sa trh posunie viac do úzadia a jediný nezávislý rozhodca príde o pišťalku.

Často sa poukazuje na USA ako fungujúcu fiškálnu úniu. No Európa nie je USA. Rozdiel v HDP medzi najbohatšou Aljaškou a najchudobnejším Mississipi je asi dvojnásobný (vynechávam miniatúrne Delaware a DC).

Rozdiel medzi Bulharskom a Rakúskom je sedemnásobný. V USA je obrovská mobilita pracovnej sily, presun medzi Seattlom a Houstonom je bežnejší ako tu presun z Malaciek do Viedne. Jazyk, kultúra, podnikateľská kultúra, byrokracia, korupcia, súdne systémy, to všetko má v jednotlivých štátoch podstatne menšie odchýlky ako v Európe.

Neporovnávajme s USA, ale skúsme si pred-

staviť fiškálnu úniu medzi USA, Kanadou, Mexikom a Guatemalou. Pretože to je lepšie prirovnanie k tomu, čo sa únia snaží v Európe vybudovať.

Argumentačnou baštou apelujúcou nie na ekonomické rácie, ale na morálne cítenie, je tvrdenie o potrebe solidarity medzi členskými štátmi. Problémom nie je ani tak to, že solidárni majú byť Slováci s priemerným platom 800 eur so Španielmi, ktorých plat dosahuje v priemere takmer 2 000 eur. Skutočný problém je to, že v prípade fiškálnej únie sa nejedná o žiadnu solidaritu.

Fiškálna únia nie je ani poisťna schéma, kde jedna krajina pomôže druhej a o päť rokov sa úlohy zase prehodia. Fiškálna únia nevytvára solidaritu, ale vzťah odkázanosti, ktorý nie je prospešný pre väčšinu ani v jednej krajine.

Doterajšia pomoc Grécku viedla k tomu, že krajina má vyšší dlh, vyššiu nezamestnanosť, neuzdravený bankový systém a nižšiu životnú úroveň, ako mala na začiatku zachraňovania. Jediným výsledkom bolo udržanie politickej reprezentácie pri moci. Podobne obyvateľstvo krajín jadra nijak neprofitovalo z pomoci juhu. Ich úspory, dôchodky a dane dnes visia na gréckej schopnosti vrátiť požičané.

Výsledkom je aj vzostup protieuropských nálad naprieč Európou a to ešte obyvatelia jadra nemuseli naozaj otvoriť peňaženky. Čím násilnejšie bude tlačenie štátov do tesnejšej únie, tým väčší odpor voči tomu bude. Manželstvá z donútenia sa zriedka vyvinú šťastne.

Trend, 21.11.2013

Porovnanie

Výber dane zo zisku firiem

V roku 2012 zvýšila vláda firmám náklady na zamestnávanie, zvýšila sadzbu dane z 19% na 23%, zaviedla „dočasný“ odvod podnikov na regulovaných trhoch. K zvyšovaniu daní sa pridal slabší hospodársky rast.

Namiesto nárastu výnosu dane o 367 mil. Eur, firmy zaplatia podľa aktuálnych prognôz len o 95 mil. eur viac. Hoci bola sadzba zvýšená o 20%, výnos dane by mal vzrásť o necelých 6%. **Neúspech vo výbere dane zo zisku firiem je vyšší, ako zvýšenie výberu DPH.**

O Bitcoine

Juraj Karpiš

Je kúpa Bitcoinu špekuláciou alebo skutočnou investíciou?

Je podobnou špekuláciou ako je nákup inej nekrytej meny, ako napríklad českej koruny, eura alebo amerického dolára. Jeho hodnota je totiž odvodená prevažne od jeho očakávanej výmennej hodnoty v budúcnosti. V cene bitcoinu sú zatiaľ obrovské výkyvy vzhľadom na reálnu malú likviditu tohto trhu oproti iným menám.

Ako dlho prežije Bitcoin?

To závisí od ľudí, či budú tento elektronický platobný systém, ktorý obchádza klasické finančné štruktúry využívať alebo nie. Dôle-

žitou fázou vývoja bude, či sa bitcoinu nakoniec podarí stať sa peniazmi - teda všeobecne akceptovaným prostriedkom výmeny. Dĺžka prežitia bitcoinu zároveň závisí od toho, čo všetko urobí štát, aby znemožnil jeho fungovanie. No aj keby bitcoin hneď zanikol, čo zostane je prevratný spôsob decentralizovanej správy účtovných zápisov, ktorý koncept bitcoinu priniesol. Ten je totiž použiteľný v množstve iných oblastí, kde je treba rozvrátiť zastaranú, neefektívnu, hierarchickú, centralizovanú štruktúru.

Očakávate rozšírenie tejto meny medzi bežné platby (napr. v reštauráciách)?

Skôr nie, ale to samozrejme nič neznamená, keďže od mňa to nezávisí. Napriek tomu ale bitcoinu držím palce, aby vyvrátil moju skepsu. Poskytuje totiž alternatívu ku štátnym monopolným peniazom s núteným obehom.

Ak by Bitcoin zanikol, existuje medzi virtuálnymi menami jeho možný nástupca?

Existuje množstvo klonov bitcoinu, postavených na podobnom koncepte - Litecoin, Namecoin, PPCoin, Novacoin atď. Ich trhová kapitalizácia je však rádovo nižšia. To či by mohli nahradiť bitcoin závisí od dôvodov prípadného zániku bitcoinu.

iness.sk, 5.12.2013

Tak chránime klímu, či nechráňime?

Martin Vlachynský

Hoci v poslednej dobe klimatické zmeny trčujú a nevyvíjajú sa úplne podľa predstáv politikov a alarmistov, boj proti klimatickým zmenám ostáva jednou z hlavných agend Bruselu. Zároveň je to jeden z najväčších argumentov pri obmedzovaní slobody spotrebiteľa vo vyspelej Európe.

Stačí si spomenúť na prípady z nedávna. Regulácia výkonu vysávačov, regulácia záchodových splachovačov, zákaz klasických žiaroviek, či povinnosť kúpiť energetický certifikát pre vašu budovu sú len kvapkami v mori regulácií, ktorých cieľom je znížiť emisie skleníkových plynov.

Nemecká vláda toto všetko šmahom ruky vymazala. Nie že by nám vrátila slobodu rozhodnúť o veľkosti a funkcii našej toalety, to zase nie. Ona len zrušila efekt týchto opatrení. Nemecká vláda totiž pred dvoma rokmi rozhodla o postupnom odstavení nemeckých jadrových elektrární. Elektriny sa však Nemci nevzdali a tak je výpadok postupne nahrádzaný nielen zúrivou výstavbou obnoviteľných zdrojov energie, ale aj uhoľnými elektrárnami. Ani tie nefungujú plne trhovo, ročné dotácie baniam dosahujú 2,5 miliardy eur.

Podľa federálneho správcu siete je vo výstav-

be momentálne 10,1 GW výkonu v nových fosílnych elektrárnach. Tie znamenajú dodatočných 300 miliónov ton oxidu uhličitého do roku 2020. Plánované úspory pre celú EÚ vyplývajúce z Nariadenia o energetickej efektívnosti od Európskej komisie je 335 miliónov ton. Rozhodnutie nemeckej vlády, ktoré nebolo založené na ekonomických, bezpečnostných ani ekologických faktoch, ale len emóciách, tak prakticky vymazalo všetky tieto plánované úspory. Tak chránime klímu, či nechráňime? Lebo takto to vyzerá, že politici a úradníci si z obyvateľov robia srandu.

iness.sk, 18.12.2013

INESS Policy Notes

INESS Policy Note 3/2013 Atómová hrozba <http://goo.gl/rCLFmG>

INESS Policy Note 2/2013 Minimálna mzda <http://goo.gl/D0h7dB>

INESS Policy Note 1/2013 Investičné stimuly <http://goo.gl/j1bvH>

INESS Policy Note 5/2012 Nižšími odvodmi za vyššiu zamestnanosť <http://goo.gl/lqRcY>

INESS Policy Note 4/2012 Ako znížovať výdavky v oblasti: Podpora osobnej železničnej dopravy <http://goo.gl/1JMb9>

INESS Policy Note 3/2012 Penzijný systém, kam SMERuješ? <http://goo.gl/SQrls>

Kažimírova krištáľová guľa

Ján Dinga

Začiatkom tohto roku vstúpilo do platnosti vládne zvyšovanie daní a odvodov. Hlavným cieľom bolo zvýšenie príjmov štátnej kasy a plávanie diery v rozpočte. Tento cieľ si však vybral tvrdú daň vo forme zhoršenia situácie na trhu práce, čo je zlou správou najmä pre 400-tisíc nezamestnaných, ktorí prácu nemajú vôbec. O vplyve zavedenia odvodov na dohodárov sme už písali na našom blogu. Dnes sa pozrieme na živnostníkov.

Vláda zaviedla strop na 40 % paušálne výdavky a obmedzila ich tak v tomto roku maximálne na 5 040 eur. Došlo tiež k nárastu sociálnych a zdravotných odvodov. Celkové minimálne odvodové zaťaženie tak pre živnostníkov vzrástlo zo 160 eur na 185 eur, pričom len povinné odvody do Sociálnej poisťovne vzrástli o takmer 18 eur mesačne. Odvodové preddavky pritom musia živnostníci platiť každý mesiac bez ohľadu na to, či mali v danom mesiaci nejaký príjem. Živnostníkov sa takisto dotklo (podobne, ako ostatných pracujúcich) zníženie odvodu do II. piliera z 9 % na 4 % vymeriavacieho základu. V prípade, že si šetria na dôchodok, končí väčšia časť odvodov starobného poistenia v Sociálnej poisťovni a menšia na súkromných dôchodkových účtoch.

Opatrenia tak negatívne zasiahli takmer štvrt milióna pracujúcich. Sociálna poisťovňa v júni tohto roku evidovala 232-tisíc aktívnych živnostníkov (tj. tých, ktorí platia o

odvody), čo je o osem tisíc menej ako rok predtým. Vláda si od opatrení sľubovala odvodový výber Sociálnej poisťovne od SZČO vo výške 340 miliónov eur, teda nárast o 58 miliónov eur oproti predpokladom na minulý rok:

Príjmy Sociálnej poisťovne od SZČO (v tis. eur)

Rok	2012	2013	2014
Rozpočet	281 555	340 355	283 984
Odhad skutočnosti*	265 933	275 581	NA
Realita	244 101	NA	NA

* Údaj pochádza z októbra daného roku

Minulý mesiac však už svoj odhad výrazne korigovala. Rozpočet Sociálnej poisťovne na rok 2014 už ráta s tohtoročným výberom len vo výške 275,5 mil. eur, čo je takmer o 65 miliónov eur menej, ako vláda pôvodne plánovala. Za zmienku pritom stojí fakt, že minuloročný októbrový odhad realitu za rok 2012 stále nadhodnocoval o vyše 20 miliónov eur.

Sociálna poisťovňa tak vo výsledku počíta s tým, že na sociálnych odvodoch vyberie od živnostníkov v tomto roku o 31 miliónov eur viac ako v roku 2012. Výber sa tak má zvýšiť o menšiu sumu, než akú štát vypláca na prídavku na dieťa pre „deti“ staršie ako 20 rokov. Obrazne povedané tak vláda výrazným spôsobom zvýšila náklady štvrt miliónu samozamestnaných osôb, aby mohla aj naďalej vyplácať prídavok na vysokoškolských študentov plošne, v rovnakej výške, a podľa rovnakých kritérií, ako na nemŕľu či školá-

ka zo sociálne slabších pomerov.

Ak však do medzročného porovnania zahrnieme fakt, že prvých 8 mesiacov roku 2012 platili sporitelia v II. pilieri do fondu starobného poistenia Sociálnej poisťovne 9 % zo svojho vymeriavacieho základu (a nie 14 % ako je tomu od septembra 2012), môžeme konštatovať, že odvodové príjmy vzrástli najmä z dôvodu zmeny sadzby v neprospech sporiteľov. V prípade, že by bola výška odvodu do II. piliera na zníženej

4 % sadzbe počas celého minulého roka, príjmy Sociálnej poisťovne by pravdepodobne presiahli 260 miliónov eur. Pri príprave rozpočtu sa kalkulovalo s rastom odvodových príjmov o 58 mil. eur, reálny nárast ale bude zhruba štvrtina z toho.

Zvýšenie sociálnych odvodov skresalo živnostníkom čisté príjmy a sťažilo im podnikanie, no verejným financiam prinieslo len minimálne benefity. Budúcoročný rozpočet Sociálnej poisťovne ráta so sociálnymi odvodmi SZČO takmer v rovnakej výške ako rozpočet na rok 2012, a to už po zvyšovaní daňovo-odvodového zaťaženia pri zníženej sadzbe príspevkov do II. piliera. Zaťažením práce vyššími odvodmi preto prehrali všetci. Aj také sú následky, keď vláda nekonsoliduje výdavky, ale zvyšuje príjmy na úkor pracujúcich.

iness.sk, 2.12.2013

Odvodovým úverom k svetlým zajtrajškom

Ján Dinga

Spomeniete si ešte na odvodový úver? Túto myšlienku vláda pretavuje do praxe. Čoskoro sa tak bude poskytovať úver firmám na pokrytie povinných odvodov zamestnancov, ktorých by inak prepustili, keďže ich nepotrebných.

Ktoré firmy majú byť adresátom úveru? Tie, ktoré sa o rok či dva postaví na nohy a úver (so štátom dotovaným úrokom) hravo splatí. Riziko podnikania síce spočíva práve v tom, že netušíte, ako sa vám biznis bude vyvíjať o rok či dva, no zdá sa, že na ministerstve financií veria v existenciu krištáľovej gule, ktorá budúci dopyt po produktoch tej-ktorej firmy odhalí.

Zatiaľ čo MFSR si od návrhu sľubuje udržanie zamestnanosti, banky, ktoré by mali tieto úvery poskytovať, už také nadšené nie sú. Ministerstvo vyberalo banku verejnou súťažou (štát bude následne dotovať zníženú úrokovú sadzbu a poskytovať záruky za zlyhané úvery).

MFSR v rámci súťaže oslovilo 30 bánk pôsobiach na Slovensku. Bližšie informácie si vyžiadali tri z nich, no ponuku ministerstvu predložila len jedna – štátna Slovenská záručná a rozvojová banka. Tá totiž, na rozdiel od ostatných, hospodári najmä s peniazmi daňových poplatníkov.

Okrem štátnej banky tak 29 bánk prejavilo o nápad odvodového úveru taktný nezáujem. Súkromné banky poskytujú rôzne úverové produkty, ale poskytovanie úveru firmám na odvody zamestnancov, ktorých nepotrebných, zrejme ešte nevymysleli. Podľa návrhu môžu navyše požiadať o úver aj firmy s podližnosťami voči Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovniám. Banky sa skrátka nechcú vystavovať vysokému riziku nesplácania poskytnutím produktu rizikového klientovi a následne sa doťahovať so štátom o uhradení strát.

Návrh odvodového úveru je zlý, a asi nebude veľa firiem, ktoré by si brali takúto (hoci

aj dotovanú) pôžičku. Poskytovanie odvodového úveru bude administratívne náročné, do budúcnosti zníži firme vlastné zdroje, a tým aj konkurencieschopnosť. Vláda má pritom rovno niekoľko možností, ako firmám pomôcť preklenúť ťažké obdobie poklesu zákaziek:

1. Riziko prepúšťania môže vláda znížiť plošným poklesom odvodového zaťaženia (najmä nízkopríjmových skupín), čím firmám klesnú mzdové náklady na zamestnancov.
2. Spružnenie Zákonníka práce by znížilo náklady pri prepúšťaní, ale najmä uľahčilo prijímanie nových zamestnancov, čo by ocenili státisíce nezamestnaných z chudobnejších regiónov.

Poskytovať však firmám úver, ktorý nechcú, na zamestnancov, ktorých nepotrebných, a to všetko na riziká daňových poplatníkov, problém hrozby prepúšťania nevyriešia.

iness.sk, 28.11.2013

Cena štátu

Na nové štadióny peniaze máme

Výdavky Ministerstva školstva určené na šport majú v roku 2014 vzrásť takmer o tretinu, to jest o 11,2 mil. eur. Neznamená to však, že športujúca mládež, či malé kluby budú mať viac zdrojov na podporu špor-

tových aktivít. 4,5 mil. eur pôjde na rekonštrukcie futbalových štadiónov, a 8 mil. eur na budovanie Národného futbalového štadióna. Šetriť sa už nedá.

www.cenastatu.sk

Výdavky štátu

Priemerná mzda na Finančnom riaditeľstve vzrástla o 5% v roku 2012

Platy štátnych zamestnancov sa oficiálne nezvyšujú, prakticky však dochádza k rastu priemernej mzdy v mnohých úradoch. Príkladom je Finančné riaditeľstvo, ktoré vzniklo zlúčením daňového a colného riaditeľstva. V nasledujúcej tabuľke je priebeh mzdových výdavkov, a počtu zamestnancov tejto inštitúcie.

Finančná a colná správa znížila počet zamestnancov v období 2010-2012 o 1082 ľudí. Svoje úlohy dokáže v roku 2012 vykonávať s personálom o 10% menším, ako v roku 2010. Zásadné zmeny prebehli počas Radičovej vlády v roku 2011. Takýto pokles je v rámci slovenskej verejnej správy raritný,

porovnateľný akurát so znížením počtu zamestnancov v Sociálnej poisťovni. Zníženie počtu zamestnancov sa však nepremietlo do adekvátneho poklesu mzdových nákladov, ktoré klesli o 6,4%. Pokles nákladov bol čiastočne limitovaný výdavkami na odstupné (aj v roku 2012), a časť usparených nákladov bola použitá na zvýšenie plátov zostávajúcich zamestnancov. V colnej a daňovej správe teda napriek „zmrazovaniu“ miezd v roku 2012 vzrástla priemerná mzda

o 5%. Vzhľadom na reálny nominálny pokles mzdových výdavkov ide stále o pozitívnu zmenu. Otázny je však vývoj v tomto, resp. v budúcom roku. Rozpočet mzdových výdavkov nie je dostupný, preto uvádzame aspoň bežné výdavky; väčšinu z nich tvoria práve mzdové výdavky. V roku 2013 by malo dôjsť k významnému rastu na úroveň roka 2011. To otvára otázku, či je plán na rok 2014 realizovateľný.

	2010	2011	2012	2013OS	2014R
Bežné výdavky	190 420 124	183 170 723	177 600 197	184 727 327	175 738 936
Mzdové výdavky vrátane poistného	150 224 530	139 428 718	140 610 926		
Priemerný počet zamestnancov	9 863	9 141	8 781	-	-
Priemerná mzda (superhrubá)	1 269	1 271	1 334	-	-

Pre vaše dobro

Juraj Karpiš

Obraz štátu, ako neomylného a milostivého pastiera prihlúplych ovečiek má neuveriteľnú silu. Stačí trochu postrašiť dennými nástrahami života, prejavíť dojemnú starosť o osudy poddaných a už majú úrady pocit, že môžu vyrukovať aj s tým najabsurdnejším návrhom škodiacim úplne všetkým až na vyvolenú záujmovú skupinu. Navrhovaná úprava toho, ako si nebudeme môcť vybrať dôchodkové úspory z nášho vlastného účtu v druhom pilieri, je toho ideálnym príkladom.

Jožo počas celého svojho ekonomicky aktívneho života zarába dvojnásobok priemernej mzdy. Môžeme teda usudzovať, že je pomerne chytrý, šikovný a pracovitý. Veď 1500 euróv mzdu nikdy v živote nedosiahne drvivá väčšina ostatných Slovákov. Určite je dosť chytrý a šikovný v očiach štátu, keďže nezarába iba na seba a svoju rodinu, ale cez dane a odvody a príslušné dávky a štátne platby platí aj časť tým, čo pracovať nemôžu alebo nechcú. Križovo dotuje ostatným s nižšími príjmami zdravotníctvo, dôchodky či verejné služby. Na to aby získal plat 1500 eur musí mesačne vďaka všetkým možným odvodom a daniam vytvoriť vyše 2000 eur hodnoty. Štátu pošle spolu na rôznych priamych a nepriamych daniach a odvodoch spolu takmer 1000 eur a to mesiac čo mesiac, celých 40 rokov svojej práce.

Z týchto peňazí pomáha živiť aj armádu štátnych úradníkov a platí platy politikov. Tomu hovorím ukážkový občan, na ktorého by sme mali byť hrdí.

Na ministerstve to ale vidia úplne inak. Majú Jožu za idiota. Jožo si v druhom pilieri síce za svoj život nasporil 46 tisíc eur no po dosiahnutí dôchodkového veku si ich nebude môcť vybrať. Pre jeho dobro podotýkam.

Politici a ich úradníci, ktorých Jožo celý život svojou prácou živil, totiž majú starosť o jeho zdravý úsudok. Boja sa, že Jožo by peniaze okamžite minul na alkohol, prostitútky či drahé hodinky a nezostalo by mu na život. Že by táto chytrá, šikovná a pracovitá ovečka zrazu zabudla, že treba mať aj nejaké peniaze na jedlo, pitie a bývanie. Že aj zajtra je deň. Jožo by sa potom stal farchou pre štát

a vôbec jeho rodinu. A tomu treba zabrániť. Namiesto exotickéj dovolenky, renovácie domu, kvalitnej zahraničnej vysokej školy pre synovca, zahraničnej operácie bedrového kĺbu pre manželku, prisúdili naši dobrovtiví pastieri Jožovi jedinou možnosť. Peniaze presunúť do súkromnej poisťovne a povinne si kúpiť 250 euróv doživotný dôchodok. Bez ohľadu na to, že Jožo môže mať závideniahodný majetok, pravidelné príjmy z dividend svojich investícií či z prenájmu jeho bytov. Nepomôže dokonca ani to, že z prvého štátneho dôchodkového piliera bude Jožo doživotne dostávať dôchodok vyšší, než je mesačný príjem väčšiny ostatných dôchodcov. Jednoducho pastieri majú o jeho osud väčšiu starosť než o státisíce ľudí, ktorí musia každý mesiac nejak zázračne vyjsť zo zlomku Jožových príjmov.

Len môžeme dúfať, že Joža po pár mesiacoch na dôchodku z toľkej starostlivosti štátu o jeho osud netrafi šľak. Inak sú jeho celoživotné úspory z druhého piliera naozaj v súkromnej poisťovni. Doživotný dôchodok sa totiž na rozdiel od vybratých peňazí nededí a tak jeho deti, ktoré pre usilovnú prácu Jožo celý život trochu zanedbával, uvidia z jeho úspor figu borovú. Pre ich vlastné dobro!

..týždeň, 8.12.2013

Nový jadrový zdroj: Odpoveď JESS

Martin Vlachynský

Teší nás, že v pomerne krátkej dobe naša analýza s názvom Atómová hrozba o ekonomickej relevantnosti tretej jadrovej elektrárne vyprovokovala reakciu, dokonca od samotnej spoločnosti JESS. Tá projekt výstavby pripravuje.

Jej stanovisko [nájdete tu](#). Naše reakcie k základným výtkam:

V otázke prípravy projektu nového jadrového zdroja (NJZ) považujeme za nevyhnutné, aby sa akékoľvek diskusie, štúdie a analýzy niesli v pragmatickej rovine, nie na vlně hypotetických špekulácií a domnienok.

S tým sa môžeme plne stotožniť. Je však záhadou, prečo žiadna verejná či poverená inštitúcia nepredstavila verejnosti akúkoľvek faktickú analýzu potreby výstavby NJZ, neiniciovala verejnú diskusiu, neprezentuje fakty v médiách. Napriek tomu, že projekt NJZ má stať niekoľko miliárd eur a tak zásadným spôsobom ovplyvniť ekonomiku Slovenskej republiky, kompetentní (a tu myslíme predovšetkým vládu) čakajú na tretí sektor, aby diskusiu začal. Za diskusiu pritom nemožno považovať medzinárodnú konferenciu, kde sa konštatuje, že zdroj je potrebný. Diskusia je predloženie scenárov, alternatívnych riešení, porovnanie ich nákladov a výnosov, posúdenie vplyvov na peňaženku spotrebiteľa.

Uvedená analýza neberie do úvahy predpokladaný vývoj na slovenskom energetickom trhu v rozmedzí nasledujúcich 15 až 20 rokov. Projekt nového jadrového zdroja je nevyhnutne vnímať v dlhodobom kontexte, nie z pohľadu „tu a teraz“.

Analýza INESS sa pozerá do budúcnosti. Prognóza (oficiálna, z dielne MH SR), ktorú v analýze citujeme predpovedá 40% prebytok vyrobenej elektriny v roku 2030 – teda v horizonte 17 rokov.

V súvislosti s potrebou výstavby NJZ na Slovensku je nutné uvedomiť si obmedzenú životnosť existujúcich zdrojov na výrobu elektrickej energie, ktoré môžeme aktuálne využívať. Ich postupné nahrádzanie nie je

jednoduché, je časovo nesmierne náročné a pri rozhodovaní musí Slovensko vziať do úvahy fakt, že ak chce ostať energeticky nezávislé, pre krajinu neexistuje relevantná náhrada jadrovej energie.

Cieľom štúdie nie je spochybniť tento výpadok, ale nastoliť otázku, či ho treba nahrádzať treťou jadrovou elektrárnou. Slovensko má dve jadrové elektrárne. Máme druhý najvyšší podiel jadrovej energie vo výrobe elektriny na svete a s dostavbou dvoch reaktorov v Mochovciach sa podiel jadra ešte zvýši. Nepostavenie NJZ určite neznamená, že Slovensko bude odkázané len na uhlie a plyn. INESS nekritizuje výrobu elektriny z jadra z princípu ale z ekonomických dôvodov. Politicky vynútené uzavretie elektrárne V1 považujeme za ekonomicky chybné rozhodnutie.

Samotná analýza si tiež protirečí, keď na jednej strane jej autori hovoria o „mimoriadne rizikovitom ekonomickom projekte“, na strane druhej sami pripúšťajú, že „Jadrové elektrárne sú špecifické tým, že sú spomedzi energetických zdrojov najnáročnejšie na vstupný kapitál a najmenej náročné na následné variabilné náklady.“

JESS v tomto prípade spojilo dve tvrdenia,

ktoré však protirečením nie sú. Rôzny pomer fixných a variabilných nákladov ovplyvňuje výnosovú krivku, ale nie rizikovosť v zmysle návratnosti celého projektu. Tá je ovplyvnená externými faktormi (iný vývoj dopytu ako predpokladaný, politické riziko, zlý odhad technického rizika). Nakoniec, neochota investorov ísť do tohoto projektu bez významných štátnych záruk napovedá, čo si o jeho rizikovosti myslia. Aj pri nízkych prevádzkových nákladoch môže byť projekt vo výsledku stratový.

Ak vezmeme do úvahy životnosť jadrových elektrární na úrovni 60 rokov, jadrová energia z dlhodobého hľadiska patrí medzi najlacnejšie zdroje elektrickej energie, čo nemôžu poprieť ani autori analýzy.

Nákladnosť rôznych zdrojov elektrickej energie nie je jednoznačná, ako dokazujú mnohé štúdie. Áno, jadrová energia má potenciál byť najlacnejším zdrojom elektriny, ale len vtedy, ak sú splnené všetky podmienky, ktoré v štúdiu spomíname na s.12. Naša obava je, že na Slovensku tieto podmienky splnené nebudú. Práve vek JE je skvelým príkladom. Na Slovensku máme jednu JE, ktorá bola uzavretá po piatich rokoch prevádzky a jednu, ktorá bola uzavretá po 27 rokoch komerčnej prevádzky. Priemerný vek doteraz odstavených reaktorov vo svete je 22 rokov. Teoretická technická životnosť JE je 60 rokov a viac (a vo svete máme príklady JE, ktorých čas prevádzky sa už blíži 50 rokom), no politická životnosť je častokrát výrazne nižšia. Nanešťastie sa ekonomická návratnosť JE nemôže rátať len podľa teoretickej životnosti, ale musí brať do úvahy všetky riziká.

Pri prognózovaní týchto údajov je potrebné vziať do úvahy aj výpadok niektorých aktuálnych zdrojov energie, ktorým po roku 2025 skončí životnosť.

To je samozrejmé, a pri tom všetkom treba brať do úvahy aj stagnáciu spotreby elektriny (znižovanie energetickej náročnosti je jedným zo záväzkov voči EÚ), ďalší nárast OZE a výstavbu menších elektrární zo súkromných zdrojov, či obnovenie prevádzky v zakonzervovaných zdrojoch.

Jadrové elektrárne Zwentendorf, Žarnowiec, Belene, Olkiluoto 3, Temelín ale aj dostavba Mochoviec sú veľkými výkričníkmi, ktoré poukazujú na ekonomickú rizikovosť jadrových elektrární. Keďže vláda plánuje do výstavby NJZ dobrovoľne zatiahnuť aj spotrebiteľov elektriny na Slovensku, sme presvedčení, že tí by mali o tom vedieť a súhlasiť. Ak chce slovenská vláda podporiť jadrovú energiu, mala by svoje sily sústrediť na rok 2018, keď sa bude rozhodovať o (ne)predĺžení prevádzky JE V2.

iness.sk, 5.12.2013

d'akujeme sme.sk

Radi by sme vám dali do pozornosti jednoduchú možnosť ako môžete **podporiť aktivity INESS**, medzi ktoré patrí napríklad aj projekt **Plytvanie štátu** či vydávanie mesačníka **Market Finesse**.

Môžete tak urobiť zo svojho domova či kancelárie jednoducho cez darovací portál dakujeme.sme.sk. Postup je veľmi jednoduchý a časovo nenáročný.

Priamy link je uvedený nižšie. Za vašu podporu, bez ktorej by naše aktivity nebolo možné realizovať, vám vopred ďakujeme!

<http://dakujeme.sme.sk/organizacia/33/iness-institut-ekonomickych-a-spolocenskych-analyz>

Plytvanie

Aj vy počas obednej prestávky v snahe nájsť najlepší pomer kvality a ceny prejdete ponuky menu všetkých zariadení v okolí? 200 zamestnancov ministerstva školstva tento problém riešiť nemusí. Rezort školstva pod vedením Dušana Čaploviča je ochotný **za jeden obed v jedálni pre svojho zamestnanca zaplatiť od 6,60 do 13,20 eura**. Zákazka, ktorá má nájsť víťaznú firmu, je na tri roky.

Ministerstvo chce podľa vlastného vyjadrenia počas súťaže cenu tlačiť dole. Aký význam malo nastaviť podmienky na takéto štedré sumy, je nejasné. Už teraz je podľa výpočtu Hospodárskych novín navrhova-

ná spodná hranica obedov dvojnásobkom sumy, ktorú dávajú ostatné ministerstvá na obedy svojim úradníkom.

Priemerná cena 1 stravnej jednotky pri ostatných ministerstvách je 3,50 eura. Zamestnanci ministerstva financií sa dokonca

prestravujú vo svojej jedálni za 2,79 eura. Zamestnanci si na časť obedov doplácajú sami.

Ministerstvo školstva predpokladá, že na túto zákazku minie za 3 roky od 1 do 2 miliónov. Pri dohode s firmou chce využiť aj možnosť opcie, ktorá by predĺžila zmluvu na ďalšie roky. Ak sa ministerstvu nepodari „stlačiť“ cenu dole, ako má teraz v úmysle, je možné že bude platiť vysokú sumu za obеды niekoľko rokov. Viac prípadov nehospodárneho nakladania s verejnými zdrojmi nájdete aj v databáze Plytvania štátu.

Když je růst ilegální

Václav Rybáček

Tzv. černý trh vyprodukoval aféru, jež přesáhla hranice České republiky. Jedovatý methanol de facto zastavil vnitřní i vnější obchod s tvrdým alkoholem ve strachu ze záměny alkoholu vyráběného v rámci zákona a mimo zákon. Autority totiž reagovaly částečnou prohibicí. Její trvání bylo vcelku krátké, déle trvající prohibice by totiž byla pro černý trh tím nejlepším impulsem. Černý trh vyrůstá z incentív vytvářenými regulací. V každém případě je čerstvý prožitek ideální chvílí pozastavit se nad rolí tzv. nelegální sféry ekonomiky v hospodářském systému.

Černý trh si snaží držet odstup od státu, neodvádět daně, dodávat statky a služby levněji, anebo poskytovat „ovoce“ přímo zakázané, a to za cenu odpovídající míře rizika jeho výroby. Politici černý trh všemožně potírají, považují jeho produkci za společensky nebezpečnou, škodlivou, a v neposlední řadě jde o peníze, politikům ze zde generovaných důchodů „utíkají“ příjmy do veřejných rozpočtů. Stát tedy s černým trhem ztrácí přehled o výrobě, o tvorbě a distribuci důchodů, mnohem obtížněji sestavuje prognózy, na nichž jsou hospodářsko-politické instituce životně závislé.

Makroekonomická statistika však morálnost činnosti nehodnotí a aktivity černého trhu považuje za produktivní, na rozdíl od mnoha jiných, a tak jistě informace o černém trhu poskytuje. Důvod tohoto přístupu je prostý. Černý trh nabízí statky a služby, které lidé chtějí a chtějí je co nejlevněji, navzdory cenové regulaci či přímému zákazu. Produkty černého trhu tudíž uspokojí rozmanité lidské potřeby, což je považováno za konečnou spotřebu, jež je klíčovou komponentou ukazatele HDP. Vznikl zde tak lechce paradoxní stav, výroby potírané zákony mohou být současně jedním ze zdrojů hospodářského růstu, růstu HDP. Toho růstu, po kterém všechny vlády tak touží.

Abychom byli konkrétní, součástí diskutova-

né ilegální produkce je výroba nelegálního alkoholu, drog, protistituce, pašování, ale i další jevy, které úřady ve svých výkazech neregistrují. Z povahy „nelegálních“ jevů plyne, že jsou statisticky velmi obtížně podchytilné, nechtějí být vidět. Odhad rozsahu nelegální ekonomiky je proto zatížen velkou nejistotou a předmětem trvalých revizí. Velké nejistoty odhadu se před pár lety pokusili využít Řekové a vyvolali malé „statistické“ pozdvižení. Jihoevropané totiž změnili odhad nelegální ekonomiky tak razantním způsobem, že zvedli nejen řecké nominální HDP o 25 %, ale také úředníky Evropské komise ze židlí. Ti výrazně navýšení řeckého životní-

ho standardu dílem černého trhu a snížení relativního zadlužení nepřipustili, nicméně i tato kauza připomněla, že černý trh přispívá ke zvyšování lidského blahobytu a k hospodářskému růstu.

Jak je to například s tolik diskutovaným „nelegálním alkoholem“? Odhad nelegální produkce alkoholu stojí do značné míry na odhadech expertů o podílu dováženého a tuzemského alkoholu, o míře výrobcovi marže, svoji roli hrají informace z Celní správy, ale také z médií. V České republice vyprodukuje ročně výroba statků a služeb mimo zákon

část HDP, která sice není nijak klíčová, ovšem jak dalece se odhad potkává s realitou je obtížně ověřitelné (předpokládat lze spíše podcenění než přecenění). Jedná se zhruba o 0,5 % celkového HDP, v čase se jedná o vcelku stabilní příspěvek, nicméně absolutně se rozsah nelegální ekonomiky zvětšuje, jak ukazuje následující graf hodnoty produkce statků a služeb.

Soudě tedy dle oficiálních statistických odhadů, rostl po roce 2004 rozsah a celková produkce černého trhu mnohem rychleji než produkce celé ekonomiky. Zatímco nominální produkce vzrostla se mezi roky 2004 až 2011 o 35 %, produkce černého trhu vzrostla ve stejném období o plných 130 %. A nelze vyloučit, že rozdíl v dynamice je ve skutečnosti ještě vyšší. Přirozené lze spekulovat o důvodech tohoto vývoje, nicméně časová souslednost eskalace aktivit černého trhu se vstupem do regulací kypící Evropské unie nebude pouhou náhodou. Nicméně tato jistě zajímavá diskuze již přesahuje téma této statistické sondy do nelegální ekonomiky.

A jak je to v ostatních zemích? V jižní Itálii a Sicílii nelegální ekonomika dle odhadů tvoří 25 % HDP, ve Španělsku vyprodukuje nelegální ekonomika dle odhadů asi 200 mld. eur (cca 50 % produkce české ekonomiky), v Irsku kolem 8 mld. eur, v USA 1 bilión dolarů, tzn. pouze černý trh v USA je dle produkce zhruba dvakrát větší než česká ekonomika. V ČR se jedná zhruba o zmíněné půl procento celkové produkce, nicméně volání ministra Hegera po dražším alkoholu, i při vědomí slabých schopností státu hlídat kvalitu, může situaci změnit, podpořit aktivity černého trhu a vyvolat „ilegální růst“.

**Psáno pro časopis CI Time
Prebraté z ihned.cz.
iness.sk, 11.12.2013**

Triedny nepriateľ

Juraj Karpiš

Tak nám zaviedli ďalšiu daň. Ministerstvo ukázalo zmysel pre čierny humor, keď ju nazvalo daňovou licenciou.

Pokuta za podnikanie, tým čo sa nedarí, by sedelo viac. Kríza-nekríza, vysoká nezamestnanosť bokom, šetriť sa nikomu nechce, tak sa bude ešte viac zdaňovať. Toto opatrenie sa pridá už k i tak dlhému zoznamu zmien, ktorými sa vláda počas svojho pôsobenia snaží nakopnúť ekonomiku. Bez výnimky ide ale o kopance do citlivých oblastí.

Zvýšenie dane z príjmu právnických osôb na 23 %, čo je v postkomunistickej Európe maximum a preto ekvivalent transparentu „zahraniční investori, dajte sa vypchať“. Zodvodenie dohodárov, ktorí si za priemerne 200 eur mesačne snažili prácou zlepšiť životy. Hneď je ich o 200 tisíc menej.

Zvýšenie daní a odvodov živnostníkom namiesto toho, aby sme boli radi, že nie sú ne-

zamestnanými. Zvýšenie minimálnej mzdy a garantovanie odstúpného zamestnancom podporili zamestnanosť robotov, keďže efektívne bránia zamestnávaniu najmä mladých, neskúsených, nízkopríjmových a dlhodobo nezamestnaných.

Zamestnávateľ si každého nového zamest-

nanca najmä z najzraniteľnejších sociálnych skupín ešte dôslednejšie premyslí. Plošná platnosť kolektívnych zmlúv, zavedenie elektronického výkazu DPH, povinnosť zloženia zábezpeky, ak sa chce podnikateľ stať platiteľom DPH, povinnosť zložiť základné imanie 5000 eur novozaloženej s.r.o. na bankový účet.

Všetko opatrenia, ktoré radikálne zvyšujú radosť z podnikania. Je tu ale jeden problém. Ak niečo viac zdaňujete bude toho menej. Bez podnikateľov ale nie je hospodársky rast, pracovné miesta a ani dane. Nie je preto z čoho platiť zdravotníctvo, školstvo ani samotných politikov či štátnych zamestnancov.

Aspoň v kríze by sa k nim preto mohla vláda prestať správať ako ku triednemu nepriateľovi.

Sme, 8.12.2013

Prvé kolo boja o pôdu skončilo prehrou

Martin Vlachynský

Máte po starých rodičoch kdesi slušný kus pôdy. Družstvo vám za ňu platí smiešne nájomné a niekedy ani neplatí. Kvári vás bedrový kĺb a vaša stará favoritka sa rozsýpa pod rukami. Rozhodnete sa teda, že pôdu predáte šikovnému podnikateľovi zo susedného okresu. Ten po rokoch získavania skúseností na prácach v Nemecku rozbehol biznis s pestovaním špargle. Vy si zaplatíte operáciu, kúpite síce rumunské, ale nové auto a ostane aj na dovolenku v Chorvátsku, veď pri mori ste boli naposledy v Bulharsku v 87-mom.

Situácia na Slovensku vôbec nie výnimočná – aspoň dosiaľ. Po novom to už nebude takéto ľahké, bude to takmer nemožné. Novela zákona o nadobúdaní poľnohospodárskej

pôdy totiž bude majiteľov pôdy nútiť predávať pôdu len miestnym družstvám a farmám a za úradne stanovenú cenu.

Ministerstvo argumentuje bránením pôdy pred cudzincami a výstavbou. Oba argumenty sú nezmyselné, ako sme už dávnejšie písali na blogu. V zdôvodnení chýbajú čísla. Niet sa čo diviť, na nich by bolo jasne vidieť, že ku predaju pôdy cudzincom a k jej premene na stavebné parcely prichádza v zanedbateľnej miere (v rokoch 2007-2012 sa na stavebné parcely zmenilo 0,2% celkovej plochy poľnohospodárskej pôdy), ktorá nijak Slovensku neškodí.

Práve naopak. Novela poškodí desiatky tisíc drobných vlastníkov pôdy, pre ktorých toto aktívum výrazne stratí na cene. Mnohí

z nich žijú práve v okresoch s vysokou nezamestnanosťou, kde ešte neprišlo k väčším zmenám vlastníkov. Ich možnosti priliepať si predajom nehnuteľnosti poklesli. Poškodí to aj slovenské poľnohospodárstvo, keďže táto novela pomáha starým, až príliš často zúfalo neefektívnym družstvám a sťažuje vstup na trh pre nových hráčov. A je jedno či domácim, alebo zahraničným.

INESS sa spolupodieľal na hromadnej pripomienke ku tejto novele, ktorú podpísalo takmer 800 ľudí. Na rozporovom konaní však námietky neboli uznané a novela postupuje najprv na rokovanie vlády a potom do parlamentu.

iness.sk, 18.12.2013

INESS na konferencii Sloboda NaŽivo

Dňa 20.11.2013 prednášal Radovan Ďurana z INESS na konferencii Sloboda NaŽivo v Bratislavskej Starej tržnici.

Konferencie sa zúčastnilo približne 300 hostí. Radovan Ďurana prednášal o slobode v spoločnosti.

Vláda schválila

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (6.11.2013) – Na základe návrhu vznikne úspora vo výške **42 345 eur** súvisiaca so zrušením pracovných miest Slovenskej ústrednej hvezdárne v Hurbanove. Ďalšia úspora vo výške **6 776 eur** vznikne v súvislosti so zrušením prenájmu priestorov redakcie časopisu KOZMOS v Bratislave. Ušetrená čiastka 42 345 eur sa navrhuje použiť na odstránenie havarijného stavu budovy Národného osvetového centra v Bratislave.

Návrh účasti delegácie Slovenskej republiky na 19. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a 9. zasadnutí zmluvných strán Kjótskeho protokolu, Varšava, Poľsko, 11. – 22. november 2013 (6.11.2013) – Celkový vplyv na rozpočet v roku 2013 je negatívny a to vo výške **10 000 eur**.

Analýza dopravy v Bratislavskom samosprávnom kraji (6.11.2013) – Na základe analýzy sa navrhuje realizácia veľkoplošných opráv na cestách I. triedy v Bratislavskom samosprávnom kraji a dopracovanie projektovej dokumentácie na stavbu I/61 Bratislava – Senec. Celkový vplyv na rozpočet verejnej správy bude negatívny, v rokoch 2014 a 2015 každoročne vo výške **6 100 000 eur** a v roku 2016 vo výške **2 800 000 eur**.

Návrh zákona, ktorým sa dopĺňa zákon NR SR č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov SR a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony (6.11.2013) – Cieľom zákona je ponechať platy ústavných činiteľov, sudcov, prokurá-

torov, verejného ochrancu práv a štátnych zamestnancov vo verejnej funkcii na úrovni roku 2013. Návrh zákona predpokladá úsporu výdavkov štátneho rozpočtu v sume **8,2 mil. eur**.

Návrh celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov hasičských jednotiek na území Slovenskej republiky (6.11.2013) – Materiál rieši zloženie hasičských družstiev, finančné prostriedky na ich odmeňovanie a stanovuje nasadenie potrebných síl na likvidáciu mimoriadnej udalosti v každej obci na Slovensku. Celkový vplyv na rozpočet verejnej správy bude negatívny, v roku 2014 vo výške **1 642 000 eur**, v roku 2015 vo výške **2 248 069 eur**, v roku 2016 vo výške **3 500 000 eur** a v roku 2017 vo výške **5 000 000 eur**.

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách (6.11.2013) – Cieľom návrhu je zavedenie opatrení, na základe ktorých sa uľahčí vykonateľnosť poskytovania informácií o percentuálnom podiele predaja potravín vyrobených na Slovensku. Pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy však nie je možné kvantifikovať, nedá sa vyčíslieť, aké budú výnosy z pokút.

Návrh na vydanie súhlasu vlády Slovenskej republiky na začatie obstarávania stavby Vranov nad Topľou, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru (13.11.2013) – Realizácia rekonštrukcie budovy Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Vranove nad Topľou bude mať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Celkové finančné náklady potrebné v rokoch 2013 až 2017 sú v sume **4 686 076 eur**.

Správa o priebehu a výsledkoch stretnutia predsedov vlád krajín Vyšehradskej skupiny (13.11.2013) – Predsedovia vlád krajín V4 na svojom stretnutí v Budapešti prijali spoločné vyhlásenie, v ktorom schválili zvýšenie príspevku do rozpočtu Medzinárodného vyšehradského fondu/MVF o 250 tisíc eur za každú krajinu od 1. januára 2014. Celkový vplyv na rozpočet verejnej správy bude negatívny, v rokoch 2014 až 2016 každoročne vo výške **250 000 eur**.

Návrh na uzavretie Programu spolupráce medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Štátu Izrael na roky 2013-2016 v oblasti školstva, vedy, kultúry, mládeže a športu (20.11.2013) – Materiál má vplyv na rozpočet verejnej správy, celková suma výdavkov počas platnosti programu predstavuje v rokoch 2014 až 2016 každoročne **19 140 eur**.

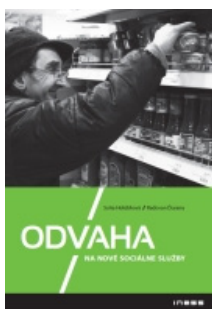
Národný program prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2013 – 2016 (20.11.2013) – Materiál obsahuje informácie o aktivitách programu, riadení a kontrole programu. Realizácia týchto aktivít bude mať negatívny vplyv na štátny rozpočet, v roku 2014 až 2017 dosiahnu ročné náklady cca **1 443 000 eur**.

Informácia o priebehu a výsledkoch 102. zasadnutia Generálnej konferencie Medzinárodnej organizácie práce, ktoré sa uskutočnilo v Ženeve od 5. júna 2013 do 20. júna 2013 (27.11.2013) – Členský príspevok Slovenskej republiky do rozpočtu MOP podľa schválenej príspevkovej stupnice predstavuje na rok 2014 sumu **650 406,- CHF**.

INESS Publikácie

Publikácia s názvom **Atómová hrozba** a podtitulom *Prehnané podnikateľské sebavedomie slovenskej vlády a poskytnuté štátne garancie môžu vyjsť slovenských spotrebiteľov draho* sa venuje sa ekonomickým dopadom plánovanej výstavby Nového jadrového zdroja v Jaslovských Bohuniciach na spotrebiteľov elektriny.

Odvaha na nové sociálne služby predstavuje alternatívny pohľad na poskytovanie sociálnych služieb oproti súčasnej štátom financovanej schéme podpory inštitucionálnej starostlivosti. Publikácia popisuje príčiny a dôvody, prečo starostlivosť poskytovaná v rámci prirodzených komunit je nielen hodnotnejšia z pohľadu príjemcov týchto služieb, ale v konečnom dôsledku aj lacnejšia pre daňového poplatníka.

Minimálna mzda – účinný nástroj na zvyšovanie nezamestnanosti. Cieľom zvyšovania minimálnej mzdy je znižovanie chudoby a zvyšovanie sociálneho štandardu pracujúcich. INESS pri tejto príležitosti vypracoval publikáciu *Minimálna mzda – účinný nástroj zvyšovania nezamestnanosti*, ktorá sa zaoberá závermi dlhodobého výskumu vplyvu minimálnej mzdy na trh práce, rovnako ako analýzou slovenských dát.

Monitoring čerpania štrukturálnych fondov v sociálnej oblasti s podtitulom *Nákladné zvyšovanie počtu nových lôžok a zariadení, izolácia klientov od komunit pretrvávajú.* Autori v tejto publikácii pripravili rozsiahlu analýzu využívania štrukturálnych fondov na sociálnu oblasť, identifikovali kľúčové problémy a navrhli možné cesty ich zlepšenia.

Tragédia duševného vlastníctva na MU v Brne

Taký bol názov prednášky Richarda Ďuranu z INESS, ktorú prezentoval dňa 2.12. 2013 na Ekonomicko-správnú fakultu Masarykovej univerzity v Brne.

Podujatie, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 50 študentov ale aj učiteľov, zorganizovalo Students for Liberty CZ. Plná miestnosť aj po 2 hodinách rozpravy o takejto náročnej téme svedčí o záujme zúčastnených. Diskusia o téme pokračovala v kruhu asi 10 študentov v neďalekom podniku ďalšiu hodinu.

INESS na rozpočtovom Konzervatívnom klube

Radovan Ďurana vystúpil dňa 21.11.2013 na rozpočtovom Konzervatívnom klube s prednáškou Odkladanie šetrenia pokračuje.

Svoju prezentáciu uzavrel konštatovaním, že konsolidácia na výdavkovej strane

za posledné dva roky bola pretovšetkým šikovným účtovníckym výkonom. Reálne šetrenie a reformy stále chýbajú.

INESS na seminári Mladých liberálov

Dňa 16. - 17. novembra 2013 zorganizovali Mladí liberáli v Bratislave seminár s názvom Boj proti korupcii. Na seminári vystúpil aj Ján Dinga z INESS.

Hostami seminára boli Ján Budaj, Martin Po-

liačik, Ondrej Dostál, Matej Kurian, Zuzana Dančíková či Vladimír Špánik. Zastúpenie mal aj INESS. Ján Dinga sa venoval najmä dopadom korupcie na ekonomiku a hospodárenie štátu. Priblížil pojem verejné financie a finančné toky v štátnej a verejnej

správe, vďaka ktorým sa vytvára priestor na korupciu. Diskusiou po prednáške sa účastníci dopracovali k starej liberálnej téze - minimalizovaním štátu sa minimalizuje aj priestor na korupciu.

Cena štátu v P. Bystrici, Dubnici a Evanjelickom lýceu

Ján Dinga prednášal dňa 4.12.2013 o cene štátu na Obchodnej akadémii v Považskej Bystrici a na Gymnáziu v Dubnici nad Váhom.

Prednášky pre spolu asi 90 študentov a učiteľov boli spojené s diskusiou o výhodách minimálnej mzdy a jej dopadoch na trh práce.

Séria prednášok pokračovala 6.12.2013 na Evanjelickom lýceu v Bratislave.

INESS na Ekonomickom seminári UMB

Analytik INESS Martin Vlachynský prijal pozvanie banskobystrickej pobočky Slovak Atlantic Commission byť 28.11.2013 prednášajúcim v rámci série Svet v ekonomických súvislostiach.

Ekonomický seminár organizovaný SAC je zložený z prednášok externých odborníkov, ktorí študentom medzinárodných vzťahov na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici približujú ekonomické súvislosti vo svete. Témou prednášky boli peniaze, bankový systém a medzinárodný obchod.

INESS na konferencii SUZ

Richard Ďurana z INESS sa dňa 4.12.2013 zúčastnil na konferencii SUZ (Spoločnosť údržby, výroby a montáží podnikov chemického, farmaceutického a papierenského priemyslu Slovenskej republiky) v Piešťanoch.

Richard Ďurana v rámci programu konferencie vystúpil s prednáškou „Verejné financie verzus podnikatelia“ so zameraním na ekonomické riziká podnikania.

Quartetorium: banková únia

Dňa 12.12.2013 v Bratislave zorganizovali Centre for European Affairs (CEA) v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí SR, Zastúpením Európskej komisie v Bratislave a International Visegrad Fund jednu zo série diskusií Quartetorium na tému Banková únia: čo nás čaká?

Medzi diskutujúcimi boli Juraj Karpiš z INESS, Roman Turok (Ministerstvo financií), Juraj Valachy (Tatra banka), Diego Valiente (Center for European Policy Studies in Brussels). Diskusiu moderoval Michal Lehuta (Trend).

Cena štátu na SPU v Nitre a NHF Ekonomickej univerzity

Radovan Ďurana z INESS prednášal dňa 27.11.2013 na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Témou prednášky pre vyše 100 študentov bola cena štátu, ako aj fiškálna gamotnosť a diskusia o sociálnej podpore Rómov.

V ten istý deň sa prednáška uskutočnila aj na Fakulte ekonomiky a managmentu SPU v Nitre.

Nová publikácia - Atómová hrozba

Výkupom pozemkov vláda potvrdila úmysel získať pre Slovensko tretiu jadrovú elektrárňu. Hoci konkrétnejšie kontúry tohto projektu nie sú známe, projekt ďalšej atómovej elektrárne má podporu naprieč celým politickým spektrom na Slovensku. Ekonomicky však takýto projekt stojí na veľmi vratkých nohách a môže znamenať pre slovenskú ekonomiku a najmä spotrebiteľov elektriny veľkú záťaž. Tejto téme sa do detailu venuje naša nová analýza s názvom Atómová hrozba.

20 rokov chybných prognóz

Obdobie samostatnosti je obdobím stagnácie v spotrebe elektrickej energie. Mierny rast spotreby v rokoch 2006-2008 bol celý vymazaný nástupom krízy v roku 2008. Ekonomické oživenie v rokoch 2010-2012 nebolo sprevádzané rastom spotreby elektriny. Spotreba elektriny v slovenských domácnostiach klesá bez ohľadu na hospodársky vývoj nepretržite od roku 2000 a do roku 2011 poklesla o viac ako 20 %. Znižovanie spotreby elektriny je aj cieľom viacerých záväzných európskych politík.

Zároveň je to obdobie chybných prognóz spotreby elektriny na Slovensko, ktoré jej budúcu spotrebu sústavne nadhodnocujú. Ak by sa investície do nových zdrojov dôsledne držali prognózy SE z roku 1996, dnes by sme mali na Slovensku prebytočné kapacity porovnateľné s kapacitou dvoch až piatich reaktorov.

Referenčný scenár aktuálnej prognózy vývoja spotreby elektriny pre roky 2013-2030 predpokladá 1,2 % ročný rast spotreby. Ide opäť o veľmi optimistický variant. Pre po-

rovanie, najvyšší rast spotreby elektrickej energie na Slovensku bol v rokoch 2000-2008, keď spotreba rástla priemerným tempom 0,98 % ročne. Tempo rastu HDP na Slovensku v tom období dosahovalo priemernú hodnotu 5,6 %. Vzhľadom k hĺbke prebiehajúcej ekonomickej a dlhovej krízy je sotva predstaviteľné, že sa v najbližších rokoch vrátíme k podobným hodnotám rastu ekonomiky.

Pritom aj v prípade oficiálnych prognóz by v prípade spustenia ďalšej jadrovej elektrárne výroba elektrickej energie na Slovensku v roku 2030 prekročila odhadovanú spotrebu o takmer 40 %.

Riziká NJZ

Plán postaviť nový jadrový zdroj (NJZ) sa začína realizovať v momente, keď:

- Spotreba elektriny dlhodobo stagnuje a nie je predpoklad výrazného rastu v budúcich dekádach
- Slovensko je už dnes plne sebestačné z pohľadu inštalovaného výkonu
- Alternatívne náklady kapitálu sú vysoké
- Regulačné riziko je vzhľadom k rozpoltenosti pohľadu EÚ na jadrovú energetiku vysoké
- Existuje dobrý predpoklad, že v regióne bude v nasledujúcich rokoch dostatočná produkcia, až pretlak elektrickej energie.
- Predlžovanie výstavby a nárast odhadovaných nákladov je vysoko pravdepodobné.
- Je nejasná budúcnosť JE V2.

Z týchto dôvodov sa nový projekt nezaobíde bez garantovanej výkupnej ceny elektriny.

Pritom koncová cena elektrickej energie na Slovensku pre podnikateľské subjekty patrí k najvyšším v kontinentálnej Európe. NJZ s garantovanou výkupnou cenou by tak zodvihol koncovú cenu elektriny asi o 8,6 EUR/MWh. Pre porovnanie, na podporu toľko kritizovaných OZE dnes platíme okolo 8,8-9,6 EUR/MWh. Ďalším rizikom je vytlačenie súkromných investícií, ktoré by mohli byť smerované do ekonomicky výhodnejších energetických projektov.

Publikáciu si môžete zdarma **stiahnuť ako pdf tu**, či v papierovej podobe zakúpiť v **INESS osobne, alebo poštou**.

wINESS 2013

Ani tento rok sme nepremeškali príležitosť zorganizovať vianočný večierok wINESS, na ktorý sme pozvali zaujímavých ľudí zo všetkých sfér spoločenského života.

Zhruba 50 hostí si mohlo pri pohári kvalitného **vína Lahofer** podiskutovať navzájom a tiež spoznať INESS aj z inej strany, než ktorú vidieť cez obrazovky televízorov či reproduktory rádií. Hostí na podujatí formou krátkeho príhovoru privítal riaditeľ INESS Richard Ďurana, po ktorom sa rozprúdili živé diskusie, prerušené len šťavnatým hamburgrom a originálnou tortou s logom INESS.

Ďakujeme za účasť všetkým hosťom, medzi ktorými nechýbali novinári, politici, zástupcovia veľvyslanectiev, podporovatelia INESS, podnikatelia, zástupcovia ďalších think tankov, a v neposlednom rade aj naši spolupracovníci.

Podujatie sa uskutočnilo dňa 10.12. 2013 v Zámockom pivovare v Bratislave.

Pro/Anti Market

PRO MARKET

Komunitné financovanie 2.0

Odporcovia voľného trhu mu často prisudzujú vlastnosti ako sebestvo či individualizmus. Miesto, kde jedinec prežíva porazením ostatných jedincov.

Nič nie je ďalej od pravdy. Trh je zo svojej podstaty miestom, kde ľudia kooperujú. Pri tom cieľ tejto kooperácie sa nemusí vždy monetárne vyjadrovať ako zisk. História je plná príkladov dobrovoľnej komunitnej spolupráce charitatívneho, zdravotného, či poisťného charakteru. Avšak ako postupne stále viac z týchto oblastí obsadzoval štát, tieto veľmi rozvinuté činnosti postupne upadli.

S príchodom generácie Web 2.0, teda sociálneho webu, dobrovoľná komunitná kooperácia získala nový životný priestor. Crowdfunding, teda akési „financovanie davom“ zažíva veľký rozmach.

Princíp je jednoduchý a každý ste sa s ním už v nejakej podobe stretli. Na webe popíšte svoj projekt a umožníte návštevníkom na tento projekt finančne prispieť. Na Slovensku nájdete prevažne charitatívne zamerané portály ako dakujeme.sk či ľudialudom.sk, kde môžete financiami pomôcť konkrétnym ľuďom, zväčša so zdravotným trápením.

Spektrum je však neobmedzené. Vo svete sú bežné investičné crowdfundingové portály ako kickstarter.com, kde môžete podporiť podnikateľské plány. Z podobného súdka sú portály ponúkajúce mikrofinancovanie

ľuďom z tretieho sveta (na nákup kravy, či hnojiva), s rôznou úrovňou charitatívneho príspevku (napríklad vzdanie sa úrokov). Príkladom je kiva.org.

Aktuálnym lídrom v inovatívnosti je crowdfunder. Tento portál umožňuje bojovať o priazeň ľudí s prakticky akýmkoľvek projektom. Od programu asistentských psov pre choré deti, cez zbierku pre raneného vojaka, záchranu kostola až po Heloweenovskú party na jachte. Nemusíte ani cieľiť na široké publikum, môžete si založiť projekt, kde sa s kamarátmi poskladáte kamarátke na narodeninový darček.

Crowdfunder pripravil open-source aplikáciu Crowdfunder, ktorá umožňuje jednoducho spustiť crowdfundingový projekt na vašich vlastných stránkach, bez nutnosti spoliehať sa na sprostredkovateľský web. Cez crowdfunding sa v roku 2012 po svete vyzbieralo 2,7 miliardy dolárov (o 81% viac ako v roku 2011) a podporilo viac ako milión projektov.

V roku 2013 sa odhaduje skoro 90% rast objemu crowdfundingu.

Anglosaský obrat „Daj svoje peniaze tam, kde máš ústa!“ môže získať na novej kvalite – aj na Slovensku. Rôzne skupiny by nemuseli nútiť daňovníkov platiť svoju obľúbenú zábavu. Fanúšikovia futbalovej reprezentácie by mohli podporiť nový štadión, milovníci dostihov dráhu v Petržalke a vyznávači romantickkej jazdy vlakom Traťou mládeže do Banskej Štiavnice by sa mohli pár klikmi poskladať na jej zachovanie. Alebo by sa prišlo na to, že tieto veci v realite ľudia nepovažujú za až také dôležité a použili by svoje peniaze na iné veci...

ANTI MARKET

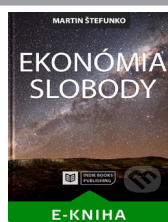
Výzva na veto nezabrala

Legendárne firmy Google, Apple, Hewlett Packard či Harley-Davidson začali svoju púť v garáži. Získať podnikateľ z ničoho je ťažké a tak sa rozumný podnikateľ snaží udržať náklady na minime. Kým príde úspech, môže uplynúť veľa času. Henry Ford dva krát zbankrotoval, kým rozbehol automobilku, ktorá motorizovala svet. Podľa štatistík 44% nových firiem skrachuje do troch rokov. Napriek tomu to odvážni muži a ženy zas a znova skúšajú. Od roku 2014 to však na Slovensku budú mať ťažšie.

Vláda plánuje zaviesť daňové licencie, teda daň z podnikania. Poplatok sa pohybuje v troch sadzbách od 480 eur ročne (nepláta DPH so tržbami pod 500 000 eur ročne) až po 2880 eur (tržby nad 500 000 eur). Každého podnikateľa, ktorý nemá dostatočne vysoký zisk, toto opatrenie nepriamo označuje za daňového podvodníka. Ku všetkým povinnostiam, ktoré na ich plecia nakladá štát, pribudne ďalšia – platiť. Bez ohľadu na to, či je projekt len na začiatku, alebo či práve prechádza krízou. Niektorí to zvládnu, niektorí to vzdajú, alebo sa presunú za hranice.

Nie je pritom pravda, že firma v strate negeneruje štátu príjmy. Aj firma bez zisku platí spotrebné dane, cestnú daň (ktorá je vlastne tiež daňou z podnikania, keďže nemá žiadnu priamu návaznosť na cesty), daň z nehnuteľností a samozrejme dane a odvody za zamestnancov.

Daňové licencie boli nenápadne vsunuté do nesúvisiacej novely zákona a preto nebolo voči nim možné podať hromadnú pripomienku. Preto poslednou oficiálnou možnosťou občanov vyjadriť nesúhlas ostáva oficiálna Výzva prezidentovi Slovenskej republiky, aby danú novelu vetoval. Za pár dní ju podpísalo už viac ako 1000 ľudí. Napriek tomu, novela zákona bola 17.12.2013 podpísaná.

MARTIN ŠTEFANKO: EKONÓMIA SLOBODY

E-kniha popisuje základné myšlienky rakúskej školy ekonómie a ich aplikácie. Rakúska škola dávno pred kolapsom komunizmu popisala problémy socialistického ekonomického plánovania a jej dnešní predstavitelia úspešne predpovedali finančnú krízu.

Táto e-kniha vydaná INESS je dostupná na našej stránke iness.sk a v internetovom kníhkupectve Martinus za 2,80 Eur.

JURAJ KARPIŠ: EKONOMICKÝ VÝZNAM ZLATA AKO KOMODITY S MONETÁRNYM DOPYTOM

Prečo rástla cena zlata posledné desaťročie? Možno považovať zlato za peniaze? Je zlato v bubline?

Odpovede aj na tieto otázky hľadáme v publikácii Ekonomický význam zlata ako komodity s monetárnym dopytom, ktorú si v INESS môžete zakúpiť za 3,99 eur.

PHILIPP BAGUS: TRAGÉDIA EURA

Slovenské vydanie: (c) TRIM Broker a INESS
Rok 2011, 160 strán

Knihu si môžete za cenu 9,50 Eur zakúpiť v INESS alebo v obchode vo vašom meste.